

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Periodic humoristic

Núm. 2054 :: ANY XL

15 cèntims — Atrassats 30

BARCELONA 10 DE MAIG DE 1918

FILMS SENSACIONALS

— No ho sabs?.. Ahir En Jaumet, al cine, em va fer el primer petó.

— Ai pobre de tu!.. I tantes sèries que diu que tindrà aquesta pel·lícula!..

PERFUMES amb LOCIONS de "MYRURGIA"

El mejor disolvente de los uratos
Asepsia de las vías urinarias
Cálculos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Tifus
Gota

UROMETINA

L. AMBIOTTE HERMANOS
Urotropina - Hexametileno tetramina - Formina

PÍDASE
folleto expli-
cativo. Muestras

a los señores médicos

Agto. gen.: S. NAVARRO

Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

CAÇADORS!

Les millors espadenyas
més ben construï-
des, sòlides i cò-
modes, per a caça,
camp i tennis, són les que fabrica la casa

BORNAS Hospital, 24, ent.º
BARCELONA

Vendes al engròs i a la menuda-Expedicions a provincies

EL CALZADO SORPRESA

ES LA MARCA MAS
ACREDITADA

SALMERON. 21

TABARIN "MORITZ"

GRANS FESTES TABARINESQUES

RESTAURANT DE PRIMER ORDRE

Plaça Sepúlveda, 183 :: Telèfon 2044 A

EDEN CONCERT

Asalto, núm. 12   Telèfono 3332 A

El mejor music-hall de España

Continuos grandes programas de
artistas de verdadero
primer orden

ACTUAL GRAN ÉXITO

JESUSILLA UNAMUNO

OTRO GRAN ÉXITO

LOS SANTO FERRY

ANTIGUO JARABE Y PILDORAS ANTIRREUMÁTICAS "GUASCH"

Precio: 5 Ptas frasco

Depositorio:

Laboratorio "GUASCH"

De venta:

SEGALÀ · Rambla San José. 14

HIJOS DE VIDAL Y RIBAS · Hospital. 2

FARMACIA DEL LICEO · San Pablo. 1

VICENTE FERRER Y CA Plaza Cataluña

FARMACIA LA CRUZ

en todas las buenas farmacias.

BAZAR DE LA UNIÓN

Útils per a escriptori

Tintes classes superiors

Unió, 3. - BARCELONA

Parque de Barcelona

Elegant centre de recreacions

NOVES ATRACCIONS DE
GRAN ACCEPTACIÓ ::
:: TOTES LES NITS
GRANS CONCERTS

::: Gran Cassino
Esmerat servei
de Cafè · Res-
taurant. Co-
berts de 5
a 7 ptes.

Balls mo-
derns de
Saló

Agua oxigenada neutra "FORET"

ANTISEPSIA, HIGIENE, DESINFECCIÓ :: DENTRIFIC ÚNIC VERITAT

REBUTGEU LES IMITACIONS DE L'AMPOLLA I LES QUE NO TINGUIN EL PRECINTE DE GARANTIA

CRONICA

El tinent Molina

ETMANA pròdiga aquesta en petites coses comentables. Un tema, la pluja insistent, que ens permetria fer l'elegia del cel plorant els morts llunyans i el ditirambi de la ciutat plujosa, oferint-nos els seus racons amables per a les nostres malinconies efímeres; un altre tema els Jocs Florals, llençant cada any a França un núbol de retòrica asfixiant; un altre la reforma municipal, i... Però nosaltres, aquesta vegada, preferim a l'actualitat sorollosa i ciutadana la personal i silenciosa. Si fossim tan poderosos fariem deturar la pluja i fer sortir un arc de Sant Martí, damunt del cap del tinent Molina, i li donaríem la flor natural, i el fariem, per a que la reforma municipal fos complerta, quefe de fracció política.

Una pregunta sorgeix desseguida. El tinent Molina? Qui és el tinent Molina? Un timador genial—responem. La nostra resposta alarma als nostres llegidors, que pensen immediatament en una greu qüestió personal o en una aplicació de la llei de jurisdiccions. No, no; el tinent Molina poseeix un altre nom que consta en l'escalafó del còs de carrabiners, més nosaltres preferim el pseudònim per a que tingui una més gran flexibilitat la narració. Més de cent cases comercials es planyen de la coneixença amb el tinent Molina; la comandància de carrabiners, cada vegada que truquen al telèfon preguntant pel tinent famós, expressa la seva indignació, i tota la policia està a l'aguait com si es tractés de sorprendre al propi Don Lluís Candelas ressucitat.

Un timador—hem dit. Afegim: un innovador que ha introduït la estètica en el lladronici. I si En Tomàs de Quincey feu l'elogi del crim considerat com una de les belles arts, no desconfiem de que una pluma aguda i galana confeccioni l'elogi del robo com una de les belles arts.

El tinent Molina, arriba a casa dels senyors M. i G. agents de duanes. Saluda, seu, interroga al senyor M.

—El senyor G?

—Es fòra.

—Ho sento.

—Es una qüestió particular o comercial?

—No, no, particular. Res, passava per aquí i com que

he sigut condeixeble i íntim amic d'En G., doncs, he entrat a saludar-lo. Soc el tinent Molina, de carrabiners. Estic aquí en el Prat.

Passa un dependent:

—¡Ah! Me tenen aquí an aquest xicot? Abans estava a càl senyor Arquer ¿veritat?

—Sí.

La conversa va seguint, una mica disciplent. El tinent Molina, com aquell que no diu res, exclama:

—I per cert que potser li hauria convingut an En G. adquirir un carregament de benzina. Hem capturat un «alijo» de benzina al Prat i ja sab vosté que és molt sollicitada. Ademés, molt barata, a 18 pessetes el litre.

El tinent Molina ja ha dit lo suficient: L'esquer està llençat i muda de conversa:

—Caram. ¿Han reformat aquest despatx?

—Sí, una mica.

El tinent Molina, s'aixeca i es despedeix, però el senyor M... li pregunta:

—Escolti. ¿A quant ha dit que es podia adquirir la benzina?

—A 18 pessetes.

Es el preu d'abans de la guerra, el preu-ganga, el preu tentació. El senyor M. torna a preguntar:

—¡I s'hauria d'adquirir tot l'«alijo»?

—En vol adquirir? Ja trobaré la manera. En tot hi ha trampa i més per un amic. Esperí, ho sabrem desseguida.

Se'n va al telèfon, plè de serenitat, truca, s'impacienta, renega de les telefonistes, i a l'últim mana enèrgicament: «Comandància de carabineros». La comandància respòn, i el tinent Molina, amb totes les inflexions de veu que exigeix el telèfon, simula el diàleg:

—Comandància... Es la comandància? Sí?... Comandància... (Passa un quant temps sense entendre's. Després reprèn el diàleg). Comandància? ¡Ara! Escolti, soc el tinent Molina. Digui al capità X que es posi a l'aparell. Es el capità X? Molt bé. Es tracta de facilitar a un íntim amic part del carregament de benzina. No gaire una petita quantitat per al seu us particular. Serà possible? Sí? Agraidíssim. Adéu...

Es gira cap al senyor M...

—Ja està. Li vendrem els litres que vosté desitgi, però abans ha d'anar al Govern civil, omplir la fulla, anar a la Delegació d'Hisenda, després...

El tinent Molina acumula dificultats administratives per a l'extracció de la benzina. El senyor M. li diu:

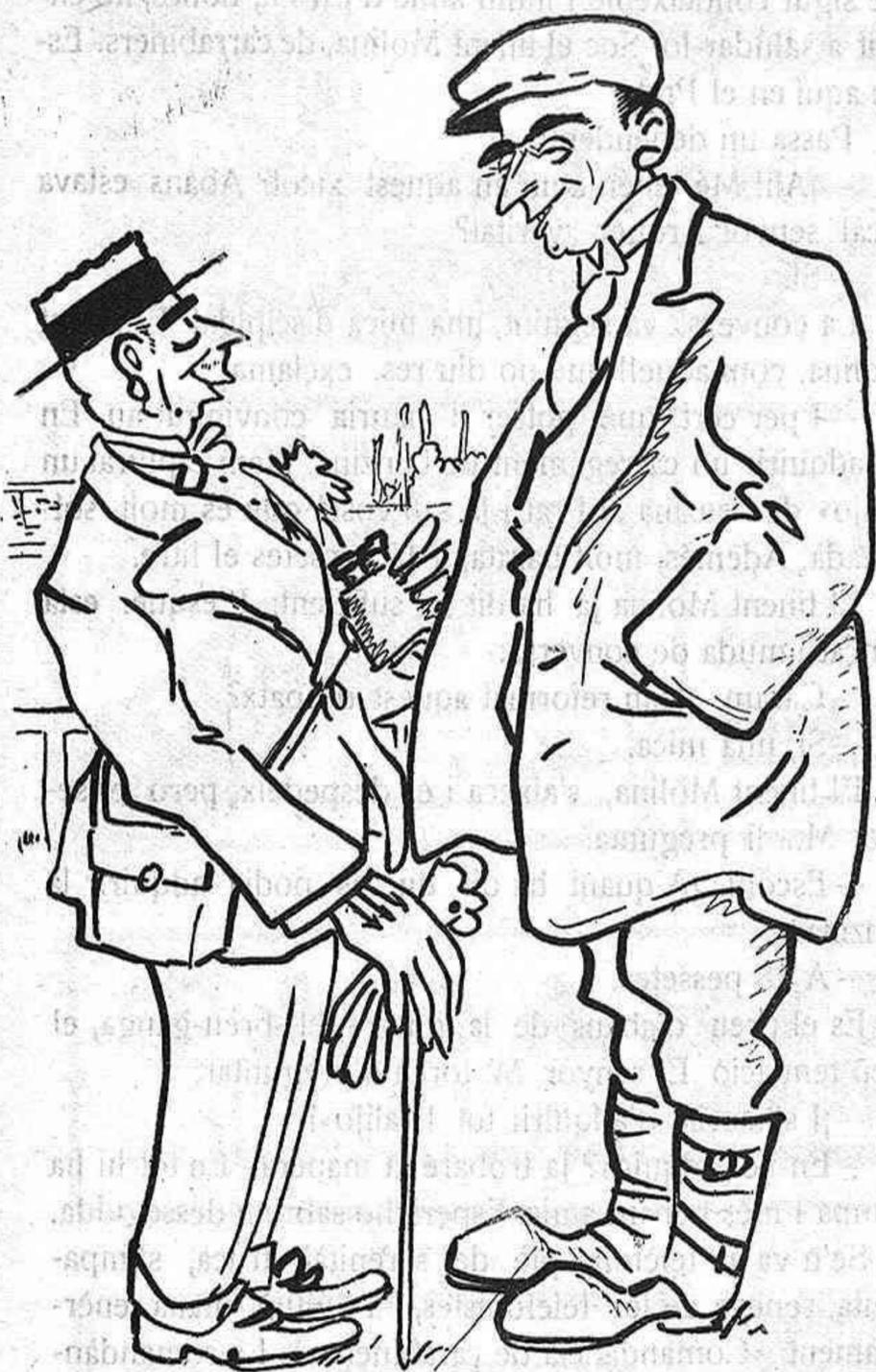
—Es vol encarregar vostè? Jo tinc molta feina i a vostè li posaran menys dificultats.

—Amb molt de gust.

El senyor M. es treu un bitllet de cent pessetes per als gastos, que el tinent rebutja, primer, i finalment accepta.

—Tant de gust, fins demà, i saludi an En G. quan arribi.

Surt el tinent Molina de casa el senyors M. i G.

DIALOG DEL DIUMENGE

—Com es que no ha vingut?...

—No l'han deixat venir. Gelosia! .. com que aquí teniem la *Retna de la Festa!*...

agents d'eduanes. Surt gentil, elegant, triomfador, plè de sol que l'envolta com a una custòdia del Corpus. A les poques hores arriba el senyor G.

—Ha estat aquí el teu amic el tinent Molina. Per cert que farem un bon negoci.

—El tinent Molina? No el conec.

—Que no el coneixes?

—No.

Renecs. Exclamacions. Dubtes. El senyor M. truca al telèfon:

—¡Comandància de carrabiners!

—Sí, digui.

—Vostes coneixen al tinent Molina?

—Sí, però el tinent Molina nostre no és el tinent Molina de vostès. El que ha anat a parlar-los'hi és un timador que pren el nom del nostre, persona honorabilíssima. Veritat que els hi ha parlat d'un «alijo» de benzina? Doncs altres vegades és de tabac o de seda. Si el poguessim pescar! Però sempre ens fuig.

A l'endemà l'operació es repeteix en una segona casa,

i a l'altre en una altra. En un lloc treu tot el valor de la benzina; en un altre el dels suposats gastos administratius. I sempre l'home deu telefonar a la Comandància, donant primer un número fantàstic i que, naturalment, a l'escoltar les estranyes coses del tinent Molina, penjen l'auricular, i ell segueix la conversa, inalterable.

¡Oh tinent Molina, gran psicòleg, expert de la nostra ànima mercantil que saps la nostra adoració per la ganga, el nostre prurit per a defraudar a l'Estat, la nostra passió per la rebaixa! En qualsevol de les cinquanta mil botigues que entris, en totes el preu-ganga serà l'enlluernant per al teu negoci, i l'afany de guany iniciarà l'estafa. ¡Si fins et pregaran que els fassis el negoci! I tu, bon català, després d'ésser bon psicòleg els hi vendràs una petita part de la mercaderia, poguent vendre-la sencera, perquè tu, no desmentint la raça, t'estimes més un negociet ben portat que un negociàs amb risc. I per això fa mesos que vius, perquè tens posada una botigueta de timador...

Les històries del timador fantasma són múltiples, però la de la benzina ens ha semblat la més genial. I al sapiguera-la, otorgarem el diumenge an aquest català de les elegancies delinqüents, la flor natural dels timadors.

PARADOX

Fruita del temps

OT Barcelona és plè de *pasteres*. I ara que el pa va tant car i s'apuja, tothom *pasta*. Els barcelonins ens havem tornat forners. Quan s'obrí, no fa pas molt temps, un nou cassino en un principal de la Rambla, al comentar-ho, la gent, feia aquella rialleta burlesca pròpia del que sap de que và. Alló no era un cassino, *era una pastera*. Ara, a la Rambla també, un bon xic més avall, al veinat, com si diguessim, i a sota terra n'han inaugurat dugues d'altres; una moguda a ma i l'altra mecànicament. El saló de les *banyes* fa goig de debó. Mitjes calades i garrot de braç i orquestra per a alegrar als que perden (1); poca claror al sostre i molta a les taules. Les *botifarres* de tots colors, llargues, inagotables i temptadores. Però els *palers* no en saben. Van gansos i li treuen l'aliciet que dona la rapidesa de l'acte. El que suma s'hi pensa, com un noi quan aprèn, i quan ja està ben segur de lo que ha fet i canta el 32 *encarnado*, per exemple, els seus companys d'ofici el tenen de buscar aquell 32 perquè encara no saben on és i aixís que el tenen, abans no s'han fixat amb els que passen i els que falten i els que sobren i el contra-color i el recontra-color i paguen (malament) i cobren (al *pelo*), ha passat mig

(1) I als que guanyen.

quart... i an aquest pas no hi ha negoci possible encara que hi posin més musics. Dona l'impresió d'un assaig per una companyia d'aficionats.

Jo que soc un adorador del moviment i que el compàs que més m'agrada és el de tres per quatre, disfruto més mirant-me un set i mig arrencat del carrer Nou que l'encartrona i postica serietat d'un *club chic*. Y tu, llegidor, si ho vas a veure, t'entrenes i aconseguies que els teus ulls vagin tan depressa com les mans de l'*administrador* també hi disfrutars de valent.

Un pagès talla vint duros. I abans de començar a repartir-los ja no més n'hi han a la taula setze o disset; perquè el secretari ha pagat els drets i s'ha eixugat el clatell per compte de l'agricultor. (Hi fa molta calor a la sala). Allavors tots els altres demanen carta i només passen dos que a la *cuenta* són del mateix poble. Arriba una *sota* i es nota desseguida una extraordinària concurrència de papellones blanques que el secretari es cuida de col·locar de renglera i en direcció cap a ell, segurament per a no tenir després d'allargar tant el braç.

—Carta.

Allà và la carta ben tapada.

—Em planto.

Amb aquests antecedents, tots els que venen al darrera d'aquella *sota* també es planten i quan ja estàn tots ben plantats el secretari de marres que no bada i va per feina ensenya la cartulina del pagès, que és un cinc.

I què ha de fer el pobre home, amb aquell cinc?

—Si demano, passo i si no demano, no hi arribo, es diu a si mateix.

Mentrestant passen uns segons de silenci durant els quals el subjecte mastega i s'hi pensa.

Però li vé a la memòria allò de: *home covart, etc.*, i es dona carta, que ha sigut un set, que ell, amb l'emoció, encara no l'ha vist però que l'altre ja l'ha administrat. I aquí dugues pessetes, allí quatre, an aquell deù: la repartidora... i adéu vint duros.

Però això no va aixís més que quan s'està de pega.

Quant s'està de sort i el banquer fa set i mig, no els perd pas vint duros. Allavors no en perd més que quatre o cinc, perquè l'administrador torna a administrar, com és la seva obligació, i amb aquella xafagor s'ha de tornar a eixugar el clatell.

Jo en coneixia un, de tipu de aquesta mena d'administratiu, que a l'anar-se'n a dormir es despullava a dalt del llit; perquè aixís com tots porten els diners a la butxaca ell els dúia dintre de la camisa o dintre de la samarreta.

Res... Un excèntric.

EDUARD MARIA

Trencadiça

Els temps que ara correm, són temps de *trencadiça*; de nyanyos, xiribecs i trencs que fan fredat; som temps que la pietat se troba fonediça i al pròxim se'l parteix, si's pot, per la meitat.

Veieu sinó què cal, per arreglar les coses; per arguments, pinyacs; puix sobren les raons; aquells que creien bò usar l'aigüa de roses, se n'han de tornâ al llit, tancant els finestrons.

La moda logra, avui, per encomanadiça la passa mundial d'anar tot dislocat, ja res se pot salvar d'aquesta *trencadiça*. Si fins els erudits sentat han la premissa que tot bon català, per escriure afinat, el mot, amb guionet, ha de posar trencat!

FERÉSTEC

MODES FEMENINES

Els berrets que's duran aquesta primavera.

A CAU..... D'ORELLA

El preu dels periòdics

Per la nostra muntanya i la nostra costa, L'ESQUELLA pujada de preu, L'ESQUELLA a 15 cèntims haurà omplert de sorpresa als esperits confiats que creuen que no passa mai res. L'ESQUELLA ha passat per guerres civils i colonials, presenciant la puja dels francs a 200, ha viscut les hores espanyoles més terribles, quan el cafè i el tabac varen tenir d'apujar-se, i no obstant no modificà la seva unitat de preu. A deu cèntims nasqué, a deu cèntims morirà. El seu preu era tan clàssic com el de les capses de mistos. El bon subscriptor de L'ESQUELLA, més vell que el subscriptor d'*El Noticiero*, creurà que comencen efectivament els trasbalsos a Espanya, i pagant els 15 cèntims haurà pensat que comença una nova època: Abans i després de pujar-se L'ESQUELLA.

Un amic ha vingut a felicitar-nos, i a encoratjar-nos:

—Sosteniu-vos fermes, no per economia, sinó per dignitat. Veieu aquest puro? Es de quinze cèntims. Em fa escupir cada deu segons, m'embruta la boca, m'irrita la gola i no obstant el frueixo. L'ESQUELLA, per quinze cèntims, em distreu més temps que un puro, deixant-me un regust d'alegria i d'enginy. El puro no em deixa res. I he estat rodejat durant una hora d'aqueix agrupament d'escriptors que En Rusiñol presideix. Doncs bé, veiam qui és capaç de sostenir que L'ESQUELLA, una crònica d'En Marius, un conte d'En Reventós, un glosari d'En Rusiñol, unes històries i uns acudits d'En Burgas, uns versos d'En Gumà, no valen el que val un xop, o una horxata valenciana, o aquest puro negre i dur.

Assentim, commoguts an aquest defensor, i l'amic, amb una mica de tristesa, reprèn el seu monòleg:

—La *Veü* val ara deu cèntims, i *La Veü* no es ven tant. Es fastigós. Perquè cinc cèntims es donen a un pobre, se'ls gasten les minyones i els soldats en marllangots o cacauets i els catalanistes no els empleen en l'adquisició de *La Veü*. I això, repeteixo, és fastigós.

L'amic, torna a repetir la seva indignació, però frueix per a somriure i per a dir:

—Jo, ja sabeu que no puc veure an *En Xenius*. I bé, no creieu que *En Xenius* deu costar cinc cèntims, que *En Xenius* val, al menys, el que val un grapat de cacauets?

No's poden escriure bromes

Visitarem l'«Edén», per a escoltar a l'Olimpia d'Avigny. Era la nostra joventut que tornava. Un «habitué» ens saludà:

—Què heu fet dient en la vostra crònica passada que En Carner i En López Picó ens havien portat la Pirma-vera amb els seus berrets de palla, els primers de tots?

Nosaltres, no compreguem la nostra responsabilitat. Pot-ser havíem modificat l'indumentària capilar dels nostres poetes, obligant-los a portar berret tou, o bé, al contrari, tots els poetes menors de Catalunya s'havien decidit a guarnir els seus caps amb palla, malgrat les inclemències del temps. L'amic va insistir, treient-nos de dubtes:

Senzillament. El dia de la crònica, varen compa-

rèixer aquí, a l'«Edén», dos xicots amb berret de palla. Els seus blancs berrets de palla destacaven, escandalosos, en el saló. Qui són aquests?—preguntaren les senyorettes edèniques. I els hi responien: «Deuen ésser En Carner i En López Picó.» A l'endemà, es repetia: «En Carner i En López Picó, ahir, eren a l'«Edén».

Nosaltres, francament, lamentàriem que la nostra bro-ma produís efectes matrimonials i que l'austeritat dels nostres poetes fós posada en dubte. Si un gra de sorra posat en l'uretra d'En Cromwell modificà els destins de Anglaterra, que uns berrets de palla no canviïn els destins de la nostra poesia.

Segueixen els poetes

Som en el mes de les roses i dels Jocs Florals. Per-què no parlar doncs, de poetes, amb insistència?

Amb la flor natural, per ell guanyada, En Massó i Ventós ha estat el poeta d'una tarda i la flor d'un dia. Però el seu triomf fou el passat diumenge, l'envejosa preocupació dels seus germans en poesia.

—Com deu estar, En Massó i Ventós!—es deia.

I responia, un rimaire:

—Asseguren que s'ha fet impresionar una pel·lícula.

GLOSARI

SANT PONS

Poeta barceloní, bon poeta barceloní, demà és Sant Pons. Lleva't dematí;—vés a la fira del herbei,—de les herbes fortes per' remei.

Encara que no et sentis malalt,—vés-hi, al carrer del Hospital.—Entra pel Pla de la Boqueria—i vés fins al Padró. Ja veuràs quina sana alegria—quan te trobis tot tu embaumat d'essències verges, vigoroses.—Abans, a la Rambla, pots olorar unes roses;—unes roses enceses, ben vermelles,—com aquelles—que hi comprava En Carner—quan era solter.—Veuràs que el perfum de les roses sagnantes—resta apagat pel de les herbes santes;—que, sense mostrar tant d'orgull, les plantes—de la fira de Sant Pons tenen més virtut;—només de ésser per terra ja escampen fortitut.—Embaumat per les herbes de les nostres muntanyes,—faràs versos robustos de formes estranyes;—la leva poesia—tindrà una vigoria—que abans no tenia.

Poeta barceloní, bon poeta barceloní,—no deixis d'anar-hi de bon dematí.—Compra herbetes—a les page-setes;—a cada parada,—creu-me, fes-hi una bona estada.—Posa't un brotet d'herbes a cada trau;—cada un, per l'ànima et serà un bau—de aroma escaienta.—No't descuidis de la ruda i la menta.—I quan tinguis plens de brots tots els traus de l'ermilla—i de la americana, amb posa senzilla,—ves-te'n rambles amunt, així, tot florit—com un gentleman excèntric i polít.

Poeta barceloní, bon poeta barceloní,—fés lo que t'acabo de dir.

Pot-ser et pendrà per boig,—però jo et juro que el teu esperit fruirà un dolcíssim goig—i el teu cor s'aixamplarà—i el teu pit esdevindrà—d'una sana amplitut—i et sentiràs un déu en mig la multitud.

XARAU

Jocs Florals

El Palau de la Musica Catalana fou, la tarda del diumenge, palau de musica, de flors, de versos i de dones maques. Assegudes en llurs setials totes les patums que formaven el Cos d'Adjunts, Mantenedors i Mantinguts, el taverner senyor Morales Pareja *obligué* la sessió amb aquell solemniat «Se comença la festa» dit aixís, amb un aire i un accent andalusos, que semblava que s'anés a arrencar de bolero.

Mestre Millet, director de les caramelles de la casa, fa de President. Desfà el bolado que té al davant i entre glopada i parrafada ens engega el seu discurs kilomètric. Sort que en Ribé, el *ceremonioso*, des de la primera caixa li fa senyes amb la vara per a que vagi al gra. Aleshores el mestre talla i escursa i va saltant fulles i empasant-se quartilles com si fossin altres tants glops d'aigua ensucrada. Els oïdors li agraeixen amb un fort picament de mans. S'acordaqueen Millet es un trumfo i que quan vol ho fa tan bé com en Vives.

Fa de secretari En Burgas, un frare de la nostra comunitat que no té gaire de floralesc i que no sabem perquè carai va deixar-se enredar per fra Matheu, el *Sumo Pontífice Floraleiro*. I En Burgas llegeix la seva Memòria, — «tan poca que en tél» diria el senyor López — i ens la llegeix amb una precipitació que no sembla sinó que l'esperin a les Carreres o a can «Romeia». Se li veu d'una hora lluny que no està per bolados, car no es digna tastar el que té al davant; i se li veu també que pateix de no trobar-se en aquells moments vegetant pels boscos de Vallvidrera, que, segons ell, és una altra manera de honorar la poesia i sentir-la de primera mà. Pel seu gust la festa dels Jocs s'hauria de fer cada any a la font de Mas Guimbau.

I tot seguit s'obriren les pliques, que ja els morenos sentien neguit i frisança per a conèixer als autors premiats. La *Flor Natural* la copsà un poetaire jove: En Papitu Massó i Ventós, fill de un altre escriptor-poeta, per una bella composició francòfila: *Estances a l'infermera*. El guanyador anà a cercar la Reina que resultà ésser una fadrina molt simpàtica, filla d'un metge gironí, i que es diu Rosa, que és com si l'autor se'n endugués dues flors naturals.

Sona l'orga, s'asseu la regina al trone, i comencen a desfilat els autors premiats.

Primer accésit, el guanya el senyor Barrera, diariare. Segón accésit, se l'emporta el mateix senyor Barrera. Al sentir tanta *barrera*, tanta *barrera*, els regionalistes

aficionats a la *fiesta nacional* es recorden que és dia de *corrida* i ja voldrien que els Jocs fossin acabats per a anar-se'n a «Las Arenas» a veure un parell de braus. Però com que a fòra hi plou, ho deixen córrer.

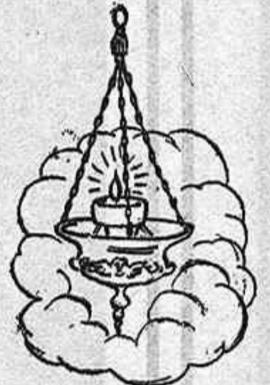
El tercer accésit a la flor és per a en Jaume Novellas de Molins, empleat municipal que escriu quadrets plens de vida i això que tot el dia tracta amb els morts, perquè és oficial de la Secció de Cementiris.

L'*Englantina* s'adjudica a una poesia descriptiva per nom «L'incendi de Câ Na Vaquera», un foc que sembla arrencat de la crema dels convents; versos que talment fan fortor de socarrim. Un *urbano* al sentir-la llegir an En Burgas, corregué a avisar an el fill d'En Marial, que és quefe de bombers. L'autor, N'Andreu Caymari, és un aprenent de capellà, deixeble de mossèn Costa i Llobera, sortit d'una fàbrica de capellans de les Mallorques. No havent volgut passar la bassa d'aigua per por dels submarins, envià en representació seva una ensiamada guarnida amb talls de sobressada.

El primer accésit se l'endú En Ramiro Torres Vilaró, fill d'un mestre en *Gay saber*... oh, les dinasties poètiques que no s'acaben mai!...

El segón va per la consagrada senyoreta *Victor Català*, per un aigua-fort sediciós, ple de idees anarquistes que... sort que ja no mana en La Cierva, que sinó, pobre Caterina, se'n faria un accésit i una multa, com si diguessim set pedres.

La *Viola* fou per a un aixerit capellanet, mossèn Puntí, qui ens llegí una *Missa rasa* tant dolça i tant escaienta, que fins va emocionar an En Gambús que's compta entre els més fermes anticlericals de la colla d'En Lerroux.

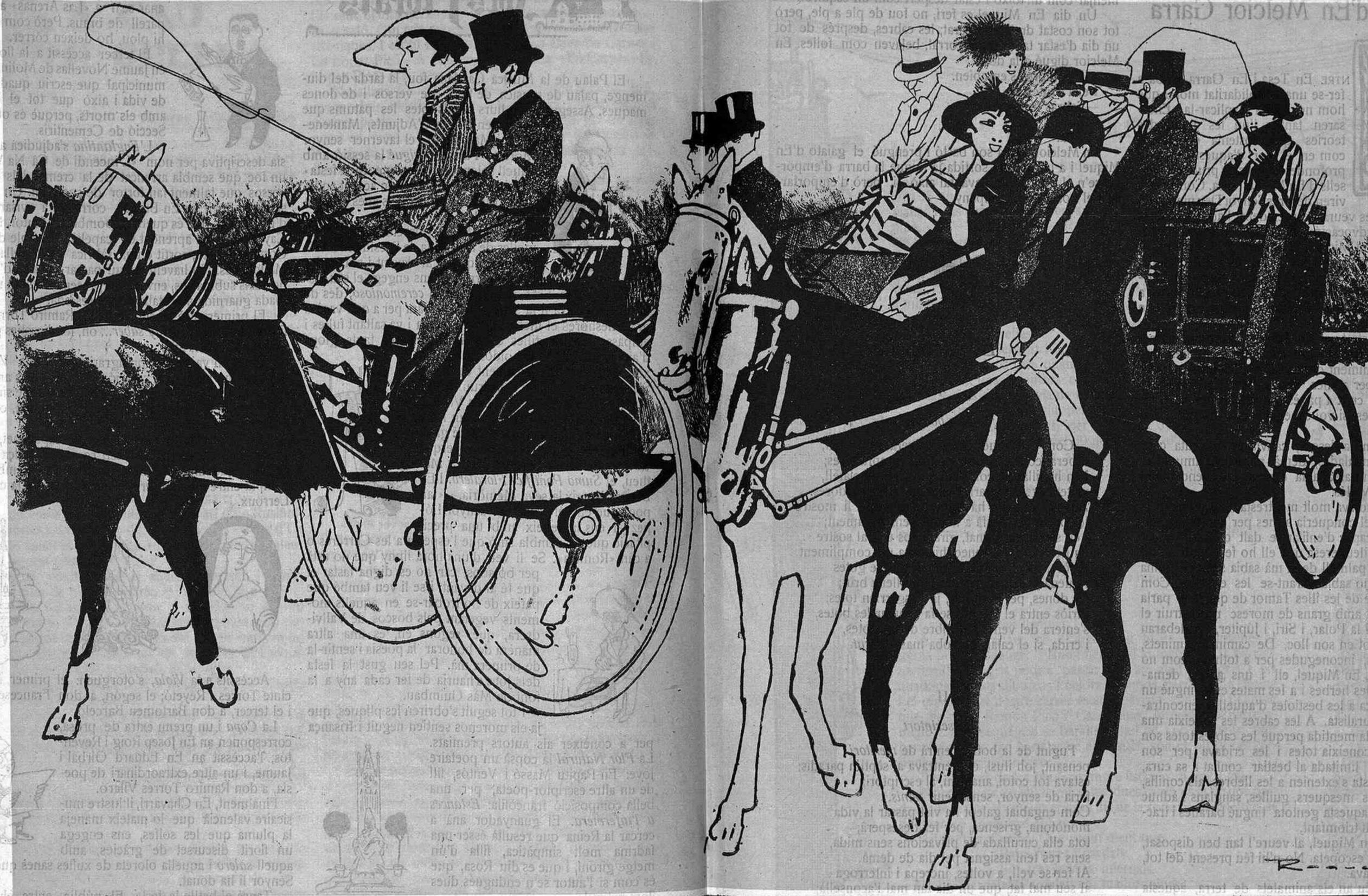
Accésits a la *Viola*, s'otorguen: el primer, a don Jacinte Torres i Reyetó; el segón, a don Francesc Matheu i el tercer, a don Bartomeu Barceló.

La *Copa* i un premi extra de prosa, corresponen an En Josep Roig i Reventós; l'accésit an En Eduard Girbal i Jaume, i un altre extraordinari de poesia, a don Ramiro Torres Vilaró.

Finalment, En Chavarri, il·lustre musicaire valencià que lo mateix maneja la pluma que les solfes, ens engega un florit discursset de gràcies, amb aquell *salero* i aquella oloreta de xufles sanes que Nostre Senyor li ha donat.

Tancà el batlle la festa. El públic, entre el qual hi dominava la taca negra de les sotanes, va donar comiat a la Reina amb nous aplaudiments i tothom a caseta, no sense abans intentar-se un timit pet de *Segadors*, que és una cosa que sempre hi escau en solemnitats com aquesta, tant de casa... I qui no li agradi, que ho deixi.

LA DESFILADA DE LES CARRERES

—Quina llàstima, eh, que no hagi vingut el duc?...

—I tal, dona!... Jo que m'havia posat mitjons de dotze pessetes!

R...

Història d'En Melcior Garra

ENTRE En Tesa i En Garra arribà a fer-se una tal solidaritat moral que hom no sabia explicar-la. Encisaren tant a l'un les arruixades teories que sostenia el minyó, com en el cor d'aquest deixaren profundes senyals els prudents consells d'En Miquel Tesa. Com li serviren després Senyor Déu meu, com

li serviren... Com es veurà després, deixà l'adoració al rei negre, baix quina advocació fou batejat, i totes ses devocions foren per Sant Miquel, el que matà al dimoni. El dimoni, durant molt temps, per a En Melcior foren carrabiners i somatens, com també podran veure els llegidors d'aquesta verídica història, si tenen paciència per a anar seguint les caminades i salts del nostre heroi, que molt me'n dubto.

Doncs sí, ensinistrat per En Miquel, aprengué perfectament l'ofici de pastor, sapigué conèixer les herbes que convenen al manteniment de les cabres, les que eren perilloses per a ell i per a elles. Així evitava les vinyes i ridoltes. El lector no criad a pagès no sap, no pot saber els perills d'uns i altres, si vol saber-los que hi vagi i així farà salut.

Després del camí ja descrit, canviaven de ruta cada dia, avui a les fondalades, demà muntanya amunt (les muntanyes altes són passada la carena) i a l'endemà ni per la costa ni pel Vallés.

En Melcior estudiava molt mentrestant, el temps perdut a la parròquia el conqueria a mes per dia. Ja cap minyó del poble era capaç d'enfilarse dalt d'un pi o qualsevol arbre amb la lleugeresa que ell ho feia; amb un dit extés damunt del palmell de la mà sabia sempre quina hora era, i a la nit ho sabia mirant-se les estrelles. Com aquell pilot salvatge de les illes Tamor de què ens parla Aragó hauria pogut amb grans de moresc reconstruir el cel, amb el Carro, i la Polar, i Siri, i Júpiter, i Aldebaran i el que demanin, tot en son lloc. De camins i caminets, de fonts amagades, inconegudes per a tothom com no fossin els llenyaters, En Miquel, ell i uns altres, demaneu-ne. Referent a les herbes i a les mates esdevingué un botànic; pel que toca a les bestioles d'aquelles encontres un perfecte naturalista. A les cabres les coneixia una per una, això sembla mentida perquè les cabres totes són iguals, però ell les coneixia totes i les cridava per son nom. Però no era limitada al bestiar confiat a sa cura, sa ciència, no, aquesta s'extenien a les llebres, als conills, als toixons, als gats mesquers, guilles, sanglans i àdhuc llops que amb tota aquesta gentota tingué baralles i tractes i sempre en sortí triomfant.

Veritat és que En Miquel, al veure'l tan ben disposat, li féu present d'una escopeta. No n'hi féu present del tot, és cert, però li deixava.

Si poca gràcia féu an els animalets de terra, aquesta mostra de confiança d'En Miquel envers a En Melcior, menys en féu als aeris. Semblava que els hi tingués guerra declarada i no als petits, no, an els grans de guatlla, per avall no tirava a cap volador i si ho feia an aquestes era perquè a la dona d'En Tesa li agradaven molt i an ell també, rostides dintre d'un pebrot.

Bells temps aquells, pau, felicitat, dormir tranquil, menjar com un toixó i estar despert com un esquirol.

Un dia En Miquel es ferí, no fou de ple a ple, però tot son costat dret resta parat; les cabres, després de tot un dia d'estar tancades al corral, belaven com folles. En Melcior digué a la dona:

—Les cabres s'enrabien.

I ella contestà:

—Sabràs treure-les?

—Sí.

—Apa.

En Melcior deixà son bastó i prengué el gaiato d'En Miquel i a la primera sortida ja tingué la barra d'emportar-se'n el boc, amb davantal això sí, però d'emportar-se'n el boc com a company.

R.

El "víctima"

I

A la botiga

Com si estigués clavat darrera del taulell, espera, concirós, que vinguin compradores; ben habillat de coll i ensemps net de clatell, vegent creuà el carrer cent cares temptadores. Aquesta que ara ha entrat, desitja que li mostre les peces; les desfà a munts, sens mirament; i ell sempre resignat, girant sos ulls al sostre en lloc de di un reneç, hi força un compliment. A fòra, mentrestant, hi cauen quatre gotes i queda el seu carrer per la mullena brut; les dones, per comprar, ja s'esgarrien totes; furiós entra el *burgès*, se fa aixugar les botes, s'entera del venut pel llibre de les notes, i crida, si el calaix el troba massa *aixut*.

II

A l'escriptori

Fugint de la botiga, entrà de *meritori*, pensant, ¡oh ilus!, que entrava al sèptim paradís; estava tot cofoi, anant-hi, al escriptori; faria de senyor, sense tenir *panís*.

Com engabiat galeot ha vist passar la vida monòtona, grisenca, per fer desesperà; tota ella curullada de privacions sens mida, sens res tení assignat pel dia de demà.

Al fer-se vell, a voltes, increpa i interroga al seu mal fat, que un dia tan mal l'aconsellà; mes ell, forçat remaire, entre'l paperam boga. I per saber si els altres fortunes han guanyat, *Major, Diari, Caixa, Balanços, Inventari*, sens treva'l persegueixen, deixant-lo aniquilat.

F.

LES KABILES

La 38 i la 39, el carrer, diem-ne carrer del carreró vivim tant a la vora, s'apropen tant les fatxades de les dos finques 39 i 38 que ens podriem dar les mans, i a pesar d'això, romanços ens entretenim ensenyant-nos la llengua i fent pam i pipa.

Quina gent, Mare de Déu, els veïns del davant i de sobre i sota. No hi ha per on agafar-los. Al davant i dalt de tot hi viuen unes mocetes que no sé de que, ni de que fan, però el veïnat ne malpar-la, i un burinot que viu al principal, se dedica a mirar-les amb una ullera.

—Que fa don Miquel? li pregunten, i ell respón:

—Miro les estrelles!

—El xisto ha fet sort i corre amunt i avall del 38 i 39.

Hi ha una dona que quan veu els escàndols de les dites estrelles, treu una escombra empastifada de femta i la mostra a la mare dels astres i àvia de un asteroide.

Al segon pis del 38 viu per miracle una criatura que fa oposicions, mesos i mesos, per a tirar-se de cap al carrer, sa mare hi ajuda, i els veïns del 39 no esperen altre cosa i s'estàn dia i nit al balcó dient: Ara, ara!

Res, la mama prou li pega, però la moneda que ja ha saltat els barrots de la gàvia del balcó, quan sent les plantofades torna a dintre i fa ganyotes als espectadors desil·lusionats.

Els del primer pis de abdúes finques, se dediquen a la telegrafia sense fils (no en va son suscriptors del *Dia Gráfico*).

Surt ell, surt ella i comença la comedia.

Ell.—(Movent els dits) A quina hora?

Ella.—(amb igual moviment.) A les nou.

Ell.—Es tart.

Ella.—Espera't.

I així es van fent l'amor.

A part de abaix, en el trentavuit hi ha un carboner al trenta nou un flequer. Blanc i negre, si al menys de la barreja ne resultés un gris podria passar, que ara això del gris i els quadrets són els dibuixos i colors de moda, però no. La farina i el carbó en el nostre carrer estan destriats com l'oli i l'aigüa que diria don Ramón Picó i Campamar, homenatjat darrerament. En conseqüència se barallen dia i nit i no contents amb barallar-se ells, fan barallar-se el flequer son cà blanc i el carboner la marruixa negra.

Res que els de les tendes sempre estàn com goç i gat.

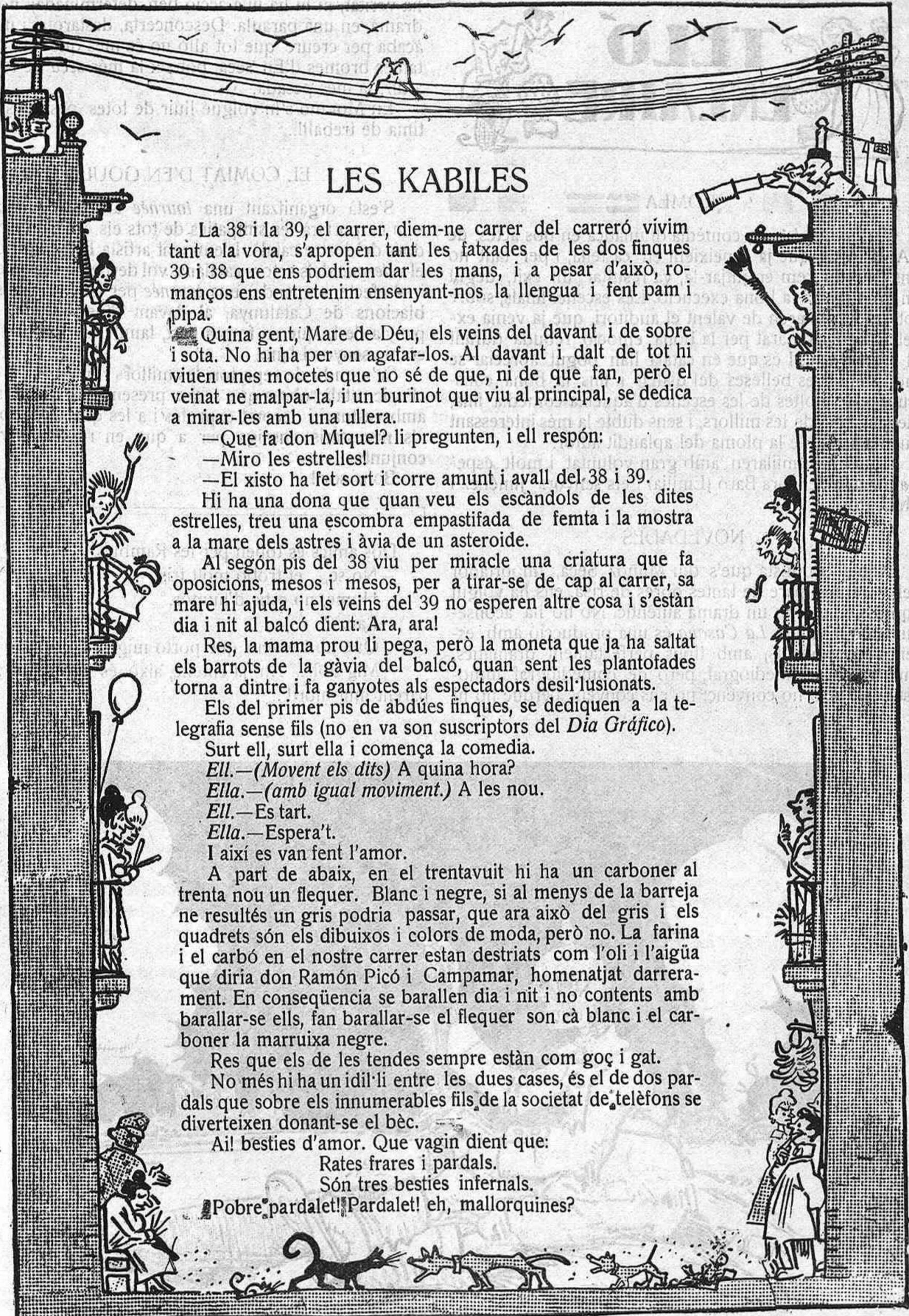
No més hi ha un idil·li entre les dues cases, és el de dos pardals que sobre els innumerables fils de la societat de telèfons se diverteixen donant-se el bèc.

Ai! besties d'amor. Que vagin dient que:

Rates frares i pardals.

Són tres besties infernals.

¡Pobre pardalet! ¡Pardalet! eh, mallorquines?

ROMEA

La llum dels ulls, comèdia dramàtica en dos actes, de l'Avelí Artís, que ja coneixiem en castellà, i per tant no ens entretindrem en jutjar-la, va resultar un èxit, degut en gran part a la bona execució. Les escenes finals, sobre tot, impresionaren de valent el auditori, que ja venia excelentment preparat per la bona emoció rebuda durant el primer acte. I és que en català han pogut apreciar-se molt millor les bellesa del diàleg i fins la bona construcció de moltes de les escenes d'aqueixa comèdia fina, elegant, una de les millors, i sens dubte la més interessant que ha sortit de la ploma del aplaudit autor.

Tots ho primfilaren amb gran voluntat, i molt especialment la senyora Baró (Emilia) i els senyors Jiménez i Munt-Rosés.

NOVEDADES

Aquell bromista que's diu Muñoz Seca, importador del astrakan i pare de tantes obres de risa, ens ha volgut impressionar amb un drama autèntic. No ho ha aconseguit sinó a mitjes. *La Casona* és una producció amb escenes emocionants, amb tipus perfectament dramàtics, amb traça de comediògraf, però de comediògraf humorista; per això no convenç; no ens convenç perquè no hi

ha veritat, ni hi ha una acció ben determinada; no hi ha drama, en una paraula. Desconcerta, destarota, i un hom acaba per creure que tot allò no és més que una de les tantes bromes d'En Seca, pot-ser la més *seca* de totes, és a dir, la més pesada.

En Morano s'hi volgué lluir de totes passades. Llàstima de treball!...

EL COMIAT D'EN GOULA

S'està organitzant una *tournee* artística que creiem se'n emportarà les simpaties de tots els catalans admiradors del teatre català. L'eminent artista Ermengol Goula, el *veterano* dels actors catalans, vol despedir-se de l'escena i, al efecte, empenirà una *tournee* per les principals poblacions de Catalunya, al davant d'una notable companyia de la que en forma part, també, el primer actor còmic senyor Llano.

Se'n endú de repertori les millors comèdies del teatre clàssic català; obres que seràn presentades acuradament amb vestuari i decorat exprofés i a les quals s'hi donaràn els necessaris ensaigs per a que en resultin perfectes conjunts.

Bona sort!

Dos amics es topen per les Rambles:

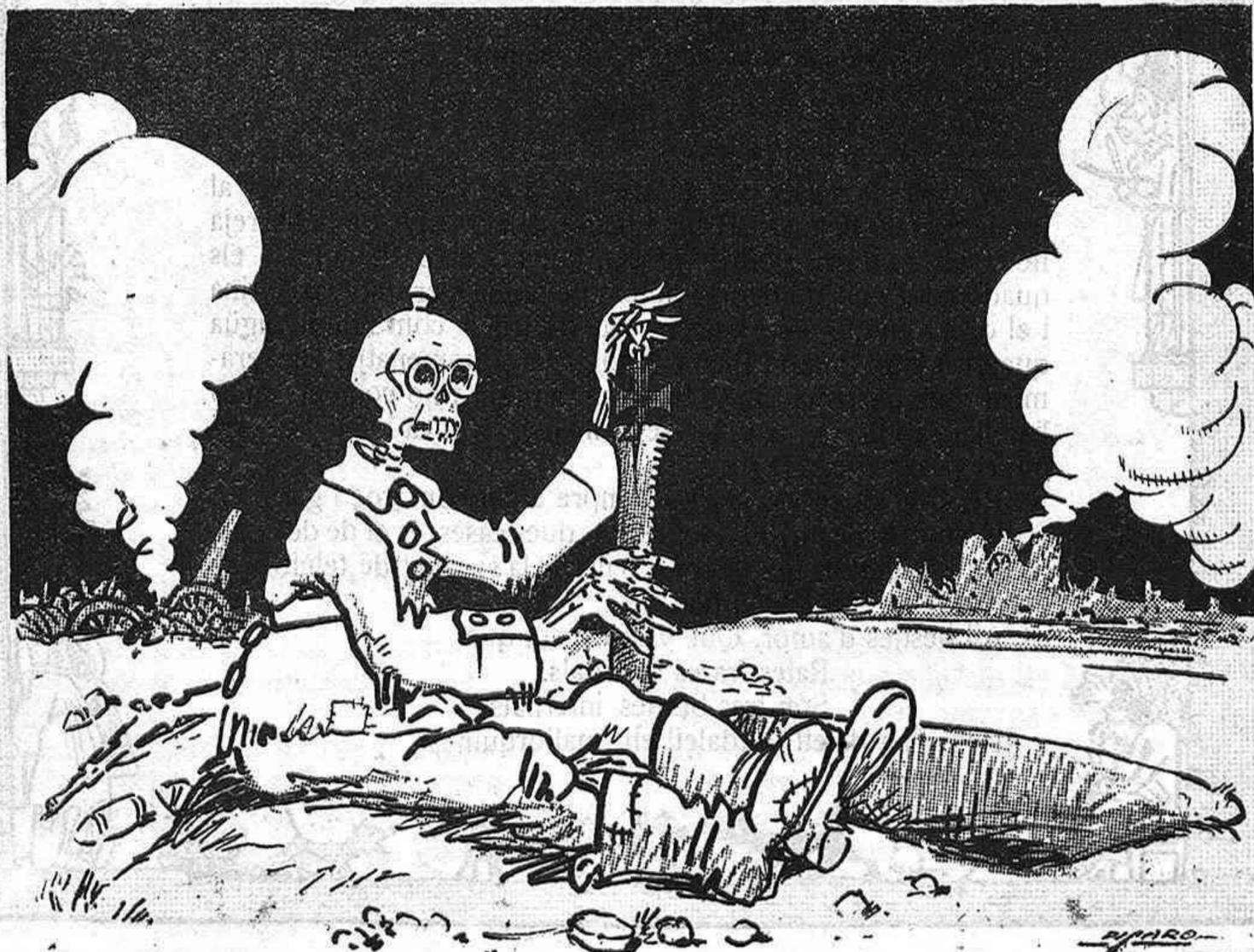
—No sé,... et trobo molt trist.

—Home, no estic d'humor.

—I això?

—Que no ho veus que porto mig dol?

—Mig dol?... Ah, ja entenc, això és que tens algún parent mig mort!...

—Meno, ara que ho he destruit tot, ara construiré... la meva fossa.

El temps d'aquest mes de Maig (cada dia un raig) ens ha fet malbé la combinacióportiva.

Sort que a Barcelona ja comencem a ésser com les ciutats nordenyas i per poc que es pugui, mentres no ploqui massa, fem el fet, o sinó, no hi hagueren hagut diumenge carreres de cavalls ni futbol.

I a fe que les primeres o siguin les carreres de cavalls resultaren llúides a pesar d'aquell cel lleganyós que menaçava sempre amb la pluja fina i persistent que ara s'ha fet de moda entre nosaltres.

Naturalment que les damisel·les de la nostra aristocràcia no es posaren els vestits gaire lleugers per a no encostipar-se amb l'humitat. Però no perxò mancaren al Hipòdrom, encara que nosaltres maliciem que hi anaven més que per res, per veure si hi havia el rei (per altre nom Duc de Toledo), cosa que havien anunciat aquells de *La Publicidad* no sabem si per a enredar-nos.

El rei no hi anà perquè no es mogué de Madrid. Però en canvi hi anà En Cambó. I les damisel·les s'hagueren de contentar amb el barbut ministre de Foment.

Les carreres en sí, anaren bé, fins a cert punt. El punt aquell en que hi hagueren protestes per aquell cavall del marquès de Villamejor que corria amb ferradures americanes o sigui amb punxes per a no relliscar. Arribà primer però el descalficaren i en paus. Aleshores fou primer un cavallet del Duc de Toledo.

Els demés premis transcorregueren llisos i alguns, com el Derby, molt interessants.

Ahir si va fer bó segurament que les carreres estarien molt més bé de cavalls i de públic selecte.

Del futbol no cal parlar-ne. Diumenge, al camp del *Barcelona*, s'ho feien l'*Espanñ ai l'Espanñol*, i s'ho feien amb tanta ràbia que allò s'acabà com el rosari de l'aurora, a bolets.

La «Copa Barcelona» que es disputen els nostres tres primers clubs serà la Copa de l'Amargura aviat; cada cop que volen jugar-la hi han trompades i té teina el dispensari de l'Hospital Clínic.

Diumenge fins la policia s'hi vegé amb cor, empaïtant futbolistes, sabre en mà.

Realment és molt trist tot això! no els sembla?

FLY

NOTES D'ART

A la rebotiga del «Camarin», l'elegant tenda d'antiguitats que fa uns mesos té instal·lada al carrer de la Corribia el bon Josep Maria Jordà, s'ha inaugurat una exposició exquisida de pintura i escultura moderna. Els senyors que fan ofrena al públic de sos treballs no sabem si aquest els tindrà presents, l'un es diu Anglada Camarasa, l'altre, escultor, Borrell-Nicolau. Pobrets!

Fora bromes, l'Anglada, apart d'obres ja conegudes algunes de les quals creiem en algún museu, especialment la ja cèlebre valenciana sobre fondo blanc, ens presenta dugues fombres de tamany natural. Les senyores, els fondos, el conjunt, són de l'Anglada de sempre que ha sapigut amb una traça meravellosa, de la que ja es parlà en apuestes planes, donar a la materia de la pintura al oli un relleu i valor excepcional. Lo notable d'aquestes dugues noves teles és que les carns son cuidades com el gran pintor no ens tenia acostumats, i aixís el coll i espatlles de l'una i el braç aguantant el vano de l'altra, són dos troços de pintura de veritable valer.

En Borrell-Nicolau, nou Salomé, ens ofereix el cap de San Jascinte Verdaguer i no tenint-ne prou, el d'una nena i el de la senyora donya Romualda. El de mossèn Cinto és d'una gran semblança; ara, vist a pla de terra, sembla que estigui una mica empipat (potser si que ho està) però quan sigui dalt del monument ja li passarà.

El capet de nena ja conegut, és una delícia d'execució, en Borrell ha trobat delicadeses grans en sos dits al donar forma a la testa aquesta, els morrets i el nasset son una lleminadura.

Però lo que és no ja una lleminadura, sinó una plata de crema, un ramillete, una monada, és la testa de donya Romualda. Te mira a mig obrir els ulls amb un *ven y ven y ven*, que si el bronze no fos fret m'emportava el cap al llit i com Herodies feu amb Jonatan li picaria la llengua no per mal parlada sinó perquè *esta verde*. En Borrell s'ha lluit de veres en aquest cap que és una de les seves millors obres.

M. REI

ESQUELLOTS

Prou aigual!

El Calendari del Pagès ha fracassat completament. Quinze dies fa que començà a senyalar bon temps, i, després del bon temps, temps esplèndit... i ja ho han vist quinze dies d'aigua, que semblava que la donguessin per l'amor de Déu.

Es veu que Sant Pere no llegeix el tal *parnòstic*, que, de llegir-lo, la dinàmica atmosfèrica aniria, ben segur, d'una altra manera.

Nosaltres sols tenim esma de dirigir al espiter celestial l'exclamació sincera de tots els barcelonins:

Prou aigual!... No és precisament beguda, lo que necessitem.

Un augment de vuit cèntims per kilo en el pa havien anunciat per a dimarts els nostres fornars.

Afortunadament aquest acord no arribà a cristallitzar en el clàssic «paga que és gata».

Les autoritats convertiren a temps la gata en rave sèc. I els fornars se l'han hagut d'envainar, com altres vegades.

De lo qual ens en alegrem infinitament.

Els abasteixedors de porcs s'han vist obligats a pagar dos rals més per cada cap de bestiar sacrificat, als *matarifes* del Escorxador.

De modo que, aquesta vegada, els quins resulten *sacrificats* són els abasteixedors i no els tocinos.

Nostre batlle Morales Pareja ha sigut convidat a presidir la processó del Corpus de la Barceloneta.

En l'impossibilitat d'acceptar tan alta distinció, el batlle ha designat al regidor Martí i Ventosa per a que el substitueixi.

No dubtem que aquest senyor el representarà dignament.

Perquè el senyor Martí i Ventosa és un dels pocs edils que de totes se'n surt i se'n surt bé.

I lo mateix sab lluir-se anant a les processons que quan treballa pel poble a dins de les Comissions.

S'expressa així una nota municipal del dimarts:

«En la Alcaldía se han recibido 1,551'25 pesetas, producto de la suscripción recaudada por *La Veu de Catalunya*, para las familias de las víctimas de los sucesos ocurridos en Barcelona, en el mes de Agosto último.»

Ja era hora!...

Tornarem a tenir *Balls rusos* al «Liceo».

L'aixerit empresari senyor Joan Mestres ens ho fa avinent per mitjà de uns cridaners cartells colocats a la porta del Gran Teatre.

Vuit representacions dels aixerits ballets amb l'aditament de que és molt fàcil que vinga a dirigir-los el famós mestre Igor Strawinsky.

I escolti senyor Joanet:

¿Aquest cop el preu d'entrada no serà més baratet que el de l'altra temporada?

Corria la veu...

Deien que si vindria, que si no vindria; que si volia pendre part en les carreres, que si volia apostar pel cavall roig.

—Vindrà d'incògnit?... Ai, quina llàstima!—exclamava una senyora *bien*.—No el coneixerem.

—Sí, dòna, amb les cames!

Pero no va venir.

I l'ausència del personatge esperat, va deixar a bona part dels concurrents més mullats que la mateixa pluja.

UN POBLE MULLAT

—Només me faltava això: tornar-me granota!

«Anteanoche el señor Cambó tuvo que acostarse temprano, sintiéndose exhausto de fuerzas».

I doncs què's creia En Francisquet?

Que això de ésser ministre d'altura en un govern monstre era cosa de bufar i fer ampolles?... que és com anar a la processó de Verges o ballar sardanes a la festa major de Besalú?...

RESPOSTES PAGADES

B. C. S.: No'ns acaba de convèncer.—C. S.: Qui sap!... No li asseguro. Pot-ser a *La Campana*.—M. G. V.: No és propi per al nostre setmanari.—J. C. S.: Bunyols per bunyols, preferim els del Empordà.—S. A. i C.: Procurarem complaure'l.—Cinto Garrigueny: Massa picaresc i molt descompost de forma.—Eduart Maria: Pot-ser sí.—M. G. Mir: Lo que vostè envia es gracloset, però té poca consistència. Voldriem assumptes de més pasta.—M. Argelaga i C.: Com a versos, són dolentets.—Feréstec: Rebut, i gracies.—Miquel Plana: No ens té utilitat, i ho sento.—Francesc Vilà: Massa erotisme i massa *delirium*.—L. C. Bages: No fan per casa.—Ll. P. (La Escala): Ja ho degué veure insertat a *La Campana*.—J. Ramón (Puerto-Rico): Gràcies pels seus oferiments. El retall no ens serveix, però s'estima el bon intent.—M. M. O.: El primer que envia, de forma, no ens agradà prou. Aquest últim podria ésser que anés a *La Campana*.—F. Pons i Mas: Vostè diu:

«Voldria ¡sí! que fugíssis del mig d'aquesta herba insana que causa tants *perjudicis* a tota la raça humana.»

I nosaltres ens tornem boigs pensant quina serà aqueixa *herba insana*?... la germanofilla?—F. A. U.: Massa decadentista aqueixa descripció d'un castell de focs. Ah!... I hi falta la roda final.—Edmon Balaig: Ve't aquí un bon argument per a una pel·lícula de moda.—J. M. P. i V. (Reus): No li prometo res.—Oms: Mercès per la bona intenció, però no va.

MAGATZEMS

LAS GALERIAS

Rebudes les Novetats per a la

PRESENT TEMPORADA D'ESTIU

Darrers models en Trajos i Bruses

La millor surtida en Colls

Ploma i Pelerinas Marabout

Las Galerías

sempre ven a preus reduits

Ronda de Sant Antoni, 13 i Tamarit, 164

PREU FIXE

Telèfon A 4464

Aprovéchese V. de la experiencia ajena

leyendo el libro que hoy le ofrecemos. En él encontrará minuciosamente estudiados los nuevos aspectos de la organización mercantil; los problemas de la publicidad, de los precios, de los transportes; los métodos de venta y las modernas modalidades del crédito.

"La Técnica de los Negocios"

por PEDRO CLERGET

presenta reunidos los nuevos métodos de acción indispensables a todo comerciante y a todo industrial que quiera prosperar en sus negocios.

Precio de la obra: en rústica, 5 pesetas
en tela, 6 pesetas

Pida V. este libro en todas las buenas librerías de España y América o en el domicilio del editor

JOSÉ ZENDRERA
Calle Valencia, 197
Barcelona

(Los pedidos directos deben acompañarse de su importe más 0'50 pesetas para franqueo y certificado.)

Antoni López, llibreter, Rambla del Mig, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: apar. n.º 2
TELÉFONO 4115

ADRIÀ GUAL

HORES D'AMOR I DE TRISTESA

Un tom

Pessetes 2

SANTIAGO RUSIÑOL

L'ACAPARADOR

Un tom

Pessetes 1'25

La setmana que vé es posarà a la venda l'obra d'en **FREDERIC PUJULÀ**

EN EL REPOS DE LA TRINXERA

CARTES DEL SOLDAT A L'AMIC

Un tom esmeradament editat

Pessetes 3'50

Obra nova de **PUIG I PUJADAS**

VIDA D'HEROI

Narcís Monturiol

Inventor de la navegació submarina

Un tom 4^{rt}.

Pessetes 5

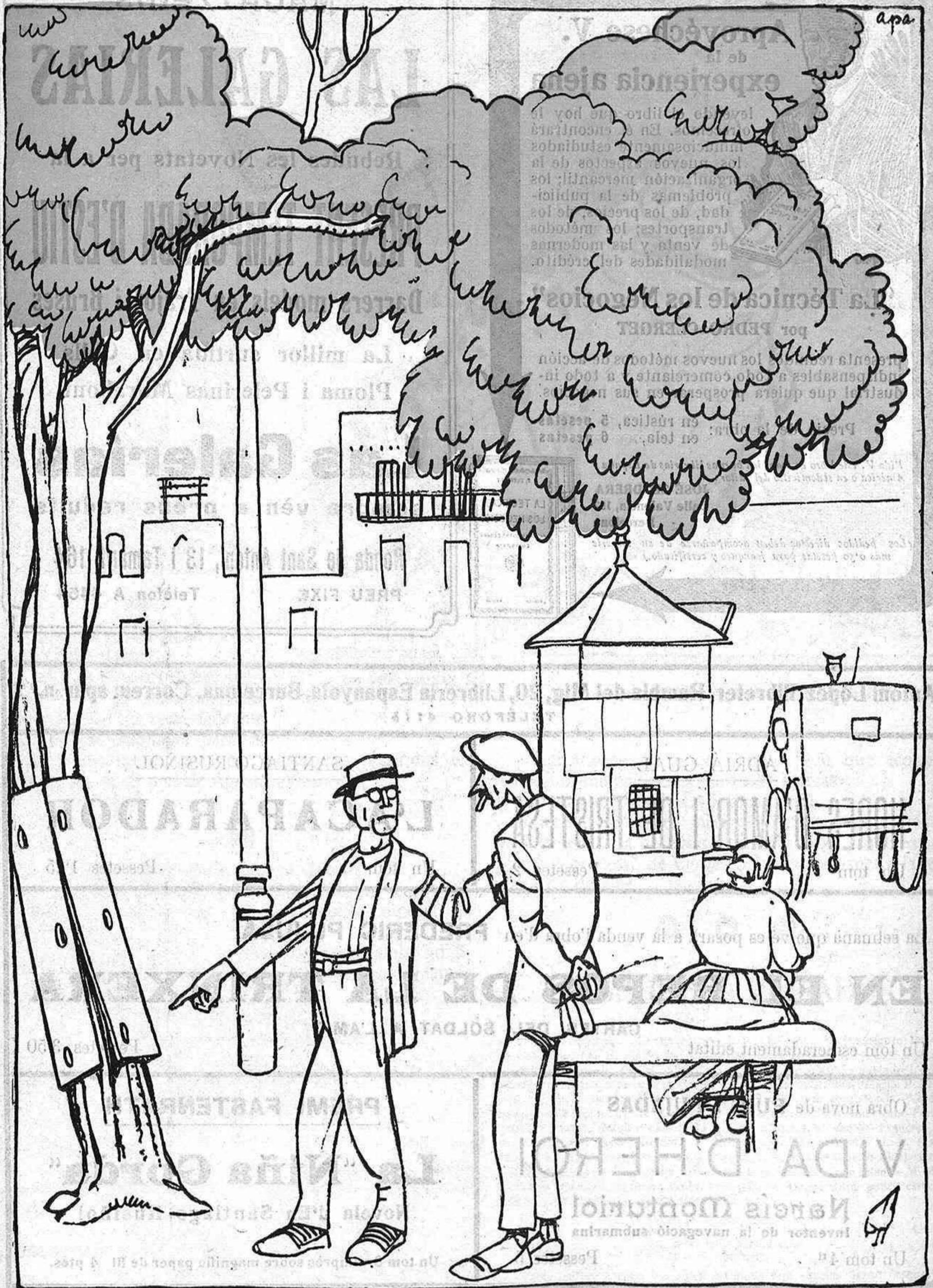
PREMI FASTENRATH

La "Niña Gorda"

Novela d'En Santiago Rusiñol

Un tom 8.º imprès sobre magnífic paper de fil 4 ptes.

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extraviats, si no's remet, además, un ral per a certificat. Als corresponents se'ls otorguen rebaixes.

IN MEMORIAM

— De què vé que hi hagi aquests forats?
 — Uii... Es un record dels successos d'agost.
 — Vés quin cas!... I encara els de *La Veu* pot-ser, no se'n havien adonat.